

Izredni ukrepi ob najdbi karantenskega škodljivega organizma

– primer *Anoplophora chinensis*

Eva Groznik, Simon Zidar,
dr. Barbara Piškur

Oddelek za varstvo gozdov,
Gozdarski inštitut Slovenije

Seminar in delavnica iz varstva gozdov,
Dolenjske Toplice, 9. 5. 2024

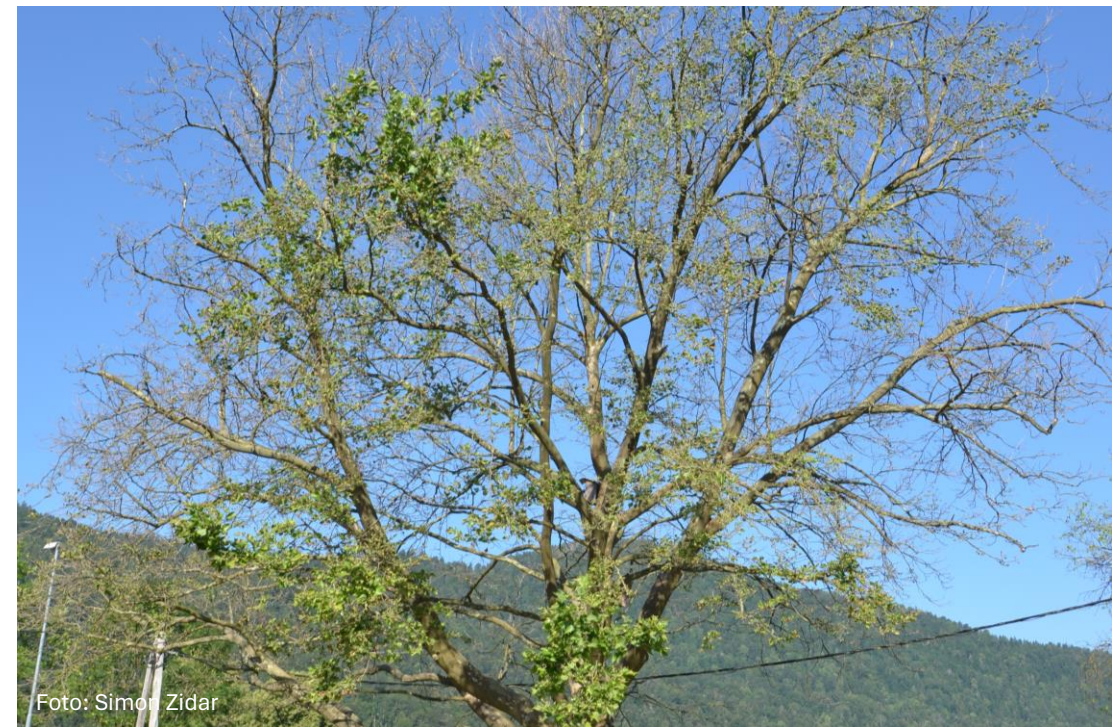

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

Primer - Kočevje

- GIS prejme obvestilo občine Kočevje o **sušenju platane** (22. 6. 2022).
- Prvi pregled fitosanitarnih preglednikov (GIS) ob prisotnosti ZGS (28. 6. 2022).

Pregled javorolistne platane (*Platanus x hispanica*), 28. 6. 2022

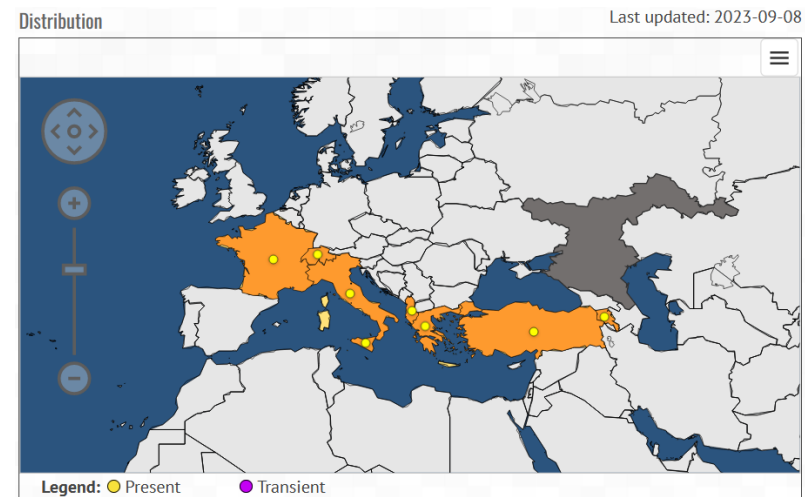
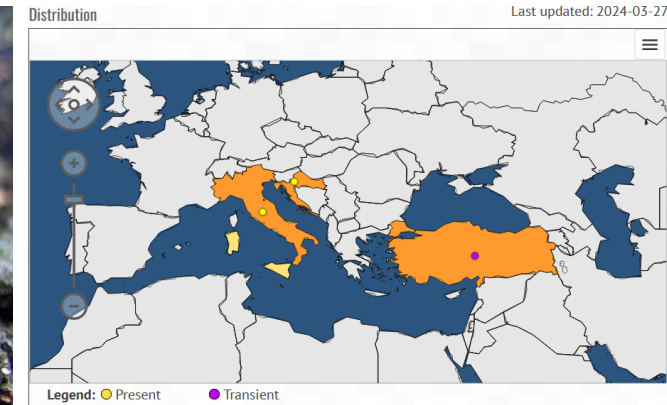
- Opažene nekroze na
deblu – **sum na okužbo
s platanovim
obarvanim rakom**
(*Ceratocystis platani*) →
odvzet vzorec.
- Več okroglih izhodnih
odprtin (premera 1 cm)
na koreničniku – **sum na
kitajskega kozlička**
(*Anoplophora chinensis*).

Karantenski škodljivi organizmi EU

C. platani in *A. chinensis* uvrščena med karantenske škodljive organizme EU v Prilogi II, del B Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2019/2072.

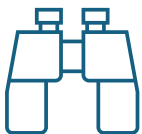
GIS je sum sporočil Upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) v skladu z Uredbo o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (Uredba 78/19) in Smernicami za obveščanje in objavljanje podatkov o pojavu rastlinskih škodljivih organizmov in odrejenih ukrepih.

Skupaj z UVHVVR so bili dorečeni koraki pred dokončnim rezultatom laboratorijske analize, ki potrdi ali ovrže sum na navzočnost KŠO:

zaradi suma na navzočnost *A. chinensis* je potreben **posek drevesa**, ki pa se zaradi sočasnega **suma na prisotnost *C. platani* odloži** do rezultatov analize v uradnem laboratoriju (GIS),

takoj se izvede **pregled okolice** 100 m okrog tega drevesa,

izvede se **zavarovanje drevesa s protiinsektno mrežo** zaradi tveganja za izlet odraslih osebkov *A. chinensis*,

pripravi se **izhodišča** za ukrepe v **primeru potrditve *C. platani***,

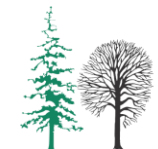
pripravi se izhodišča za izvedbo poseka platane za primera: **(a)** *C. platani* je prisotna in odvzem vzorca za *A. chinensis*; **(b)** *C. platani* ni prisotna, samo odvzem vzorca za kitajskega kozlička.

Pregled okolice, 1. 7. 2022

- Fitosanitarni pregledniki GIS, ZGS, KGZS-NM skupaj s fitosanitarnimi inšpektorji in predstavniki UVHVVR izvedejo pregled območja v **polmeru 100 m okoli platane.**
- Pregledani vsi listavci.
- Vrtovi, sadovnjaki, žive meje, grmovja in rastoča drevesa ob reki Rinži.
- Skupno **pregledanih 389 listavcev**: 28 različnih lesnih vrst, izmed katerih je 13 drevesnih vrst potencialnih gostiteljev.

Zaščita potencialnega izleta kozličkov, 1. 7. 2022

Foto: vse Simon Zidar

- Pridobitev dovoljenja za uporabo FFS.
- Deblo drevesa in tla (izlet iz korenin) prekrili z insekticidno mrežo Storanet®.
- Območje je na vsake dva dni pregledoval predstavnik ZGS.

Analizni izvid za preverjanje prisotnosti glive *C. platani* – **negativen** (11. 7. 2022)

- Sprožen postopek za **posek platane po planu (b)** za odvzem vzorca s sumom na kitajskega kozlička, ki je bil izveden 14. 7. 2022.
- Posek je v dogovoru z UVHVVR organizirala občina Kočevje ob uradnem nadzoru (fitosanitarni inšpektor).
- Posek so izvedli usposobljeni arboristi in drevo posekali po delih.
- Vsak posekan del lesa je bil pregledan na prisotnost izhodnih odprtih žuželk ali morebitnih rogov in ličink.
- Po poseku je fitosanitarni inšpektor **odvzel vzorec** dela z izhodnimi odprtinami in ga predal GIS.

Foto: vse Simon Zidar

Transport vzorca, 14. 7. 2022

- Odvzem in transport vzorca v uradni laboratorij (Laboratorij za varstvo gozdov, GIS) izveden na način, da je zmanjšal morebitna tveganja pobega.

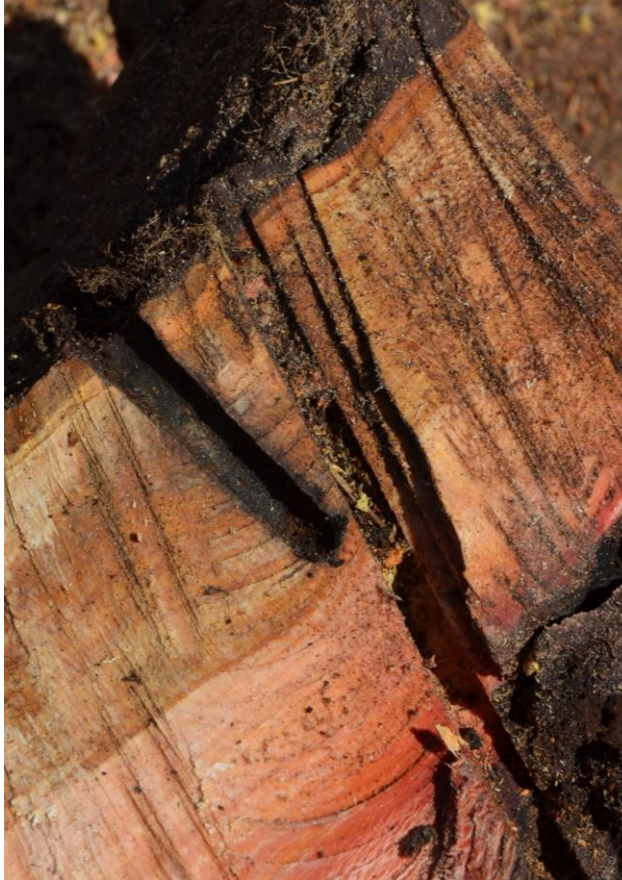
Foto: vse Simon Zidar

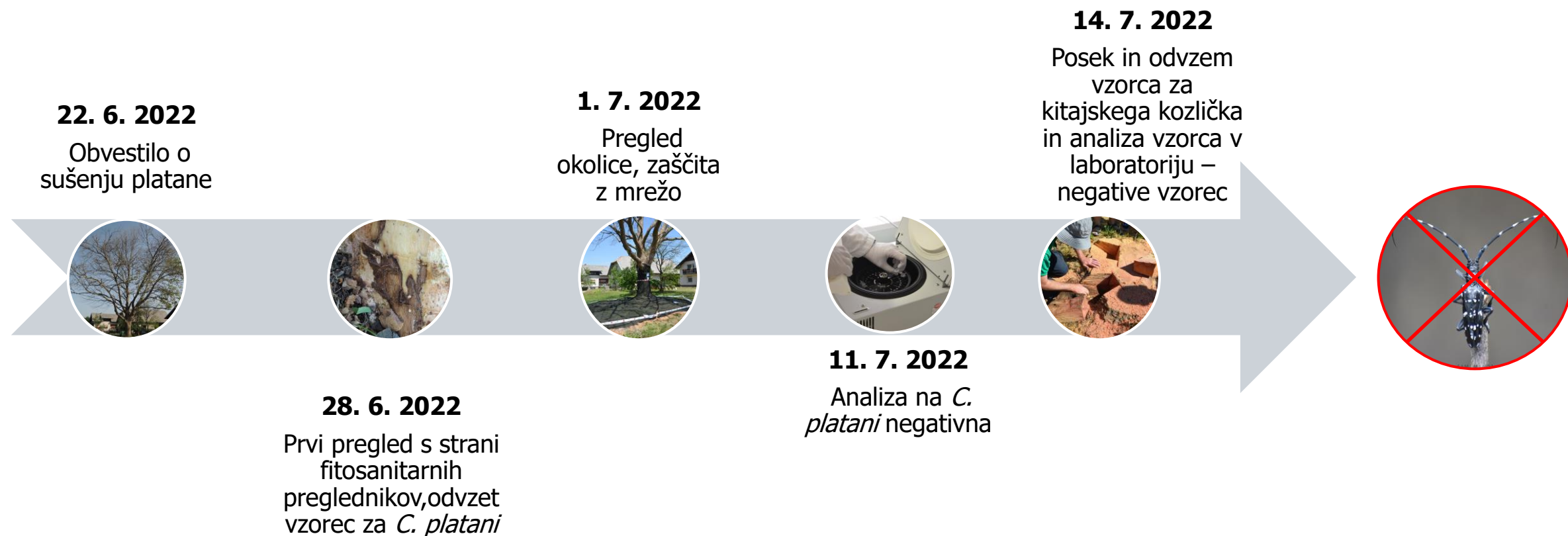
Rezultati analize

- Ob pregledu vzorca na lokaciji je bil podan sum, da odprtine verjetno **niso nastale zaradi žuželk**, temveč so najverjetneje posledica vandalizma.
- V prostorih karantenske postaje Laboratorija za varstvo gozdov (GIS) opravljena analiza vzorca, pri kateri **ni bila ugotovljena navzočnost kitajskega kozlička**.
- Odprtine na koreničniku so bile najverjetneje posledica človeškega delovanja, predvidevamo, da najverjetneje z namenom namernega uničenja drevesa.

Hitro ukrepanje!

Pri ukrepanjih ob sumu najdbe KŠO je potrebno **hitro obveščanje in takojšnje ukrepanje**.
Celoten proces od obveščanja do končnega poseka in analize vzorcev je trajal od **28. 6. 2022 do 14. 7. 2022 (16 dni)**.

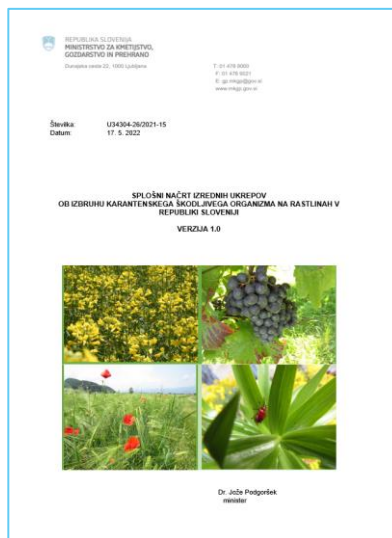

Načrt izrednih ukrepov

Splošni del načrta izrednih ukrepov ob izbruhu KŠO na rastlinah je pripravljen na podlagi 8. člena Uredbe o izvajanju uredb (EU) o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin (Uradni list RS, št. 78/19), v povezavi z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Podrobnejše zahteve za vsebino načrta izrednih ukrepov za prednostne KŠO določa 25. člen Uredbe (EU) 2016/2031 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. oktobra 2016 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin in izvedbeni predpisi Evropske komisije za posamezne KŠO.

Pripravljen s strani strokovne skupine in deležnikov (KIS, KGZS, GIS, ZGS, ...)

Splošni načrt izrednih ukrepov ob izbruhu karantenskega škodljivega organizma rastlin

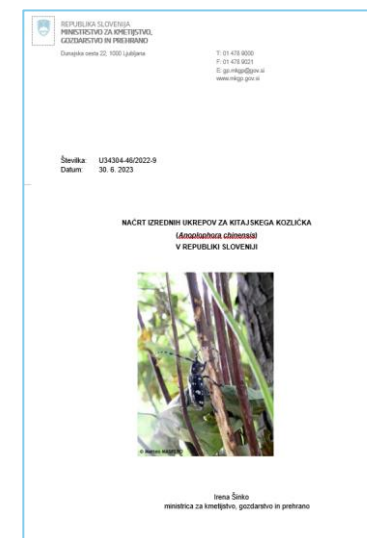
Načrti

[Splošni načrt izrednih ukrepov ob izbruhu karantenskega škodljivega organizma rastlin](#) (docx, 8,4 MB)

Posebni deli načrta izrednih ukrepov

Načrti

- [Načrt izrednih ukrepov za brezovega krasnika \(latinsko *Agrilus anxius*\)](#) (docx, 11 MB)
- [Načrt izrednih ukrepov za jesenovega krasnika \(latinsko *Agrilus planipennis*\)](#) (docx, 9,9 MB)
- [Načrt izrednih ukrepov za azijskega kozlička \(latinsko *Anoplophora glabripennis*\)](#) (docx, 9,9 MB)
- [Načrt izrednih ukrepov za kitajskega kozlička \(latinsko *Anoplophora chinensis*\)](#) (docx, 13 MB)
- [Načrt izrednih ukrepov za rdečevratnega kozlička \(latinsko *Aromia bungii*\)](#) (docx, 7,5 MB)
- [Načrt izrednih ukrepov za sibirsko svileno kopljico \(latinsko *Dendrolimus sibiricus*\)](#) (docx, 8,2 MB)
- [Načrt izrednih ukrepov za afriškega plodovega zavijača \(latinsko *Thaumatotibia leucotreta*\)](#) (docx, 7 MB)
- [Načrt izrednih ukrepov za ameriško koruzno sovko \(latinsko *Spodoptera frugiperda*\)](#) (docx, 6,8 MB)
- [Načrt izrednih ukrepov za japonskega hrošča \(latinsko *Popillia japonica*\)](#) (docx, 11 MB)
- [Načrt izrednih ukrepov za paprikarja \(latinsko *Anthonomus eugenii*\)](#) (docx, 6 MB)
- [Načrt izrednih ukrepov za vrsto *Conotrachelus nenuphar*](#) (docx, 5,7 MB)
- [Načrt izrednih ukrepov za bakterijo *Xylella fastidiosa*](#) (pdf, 3 MB)

Aktivacija načrta

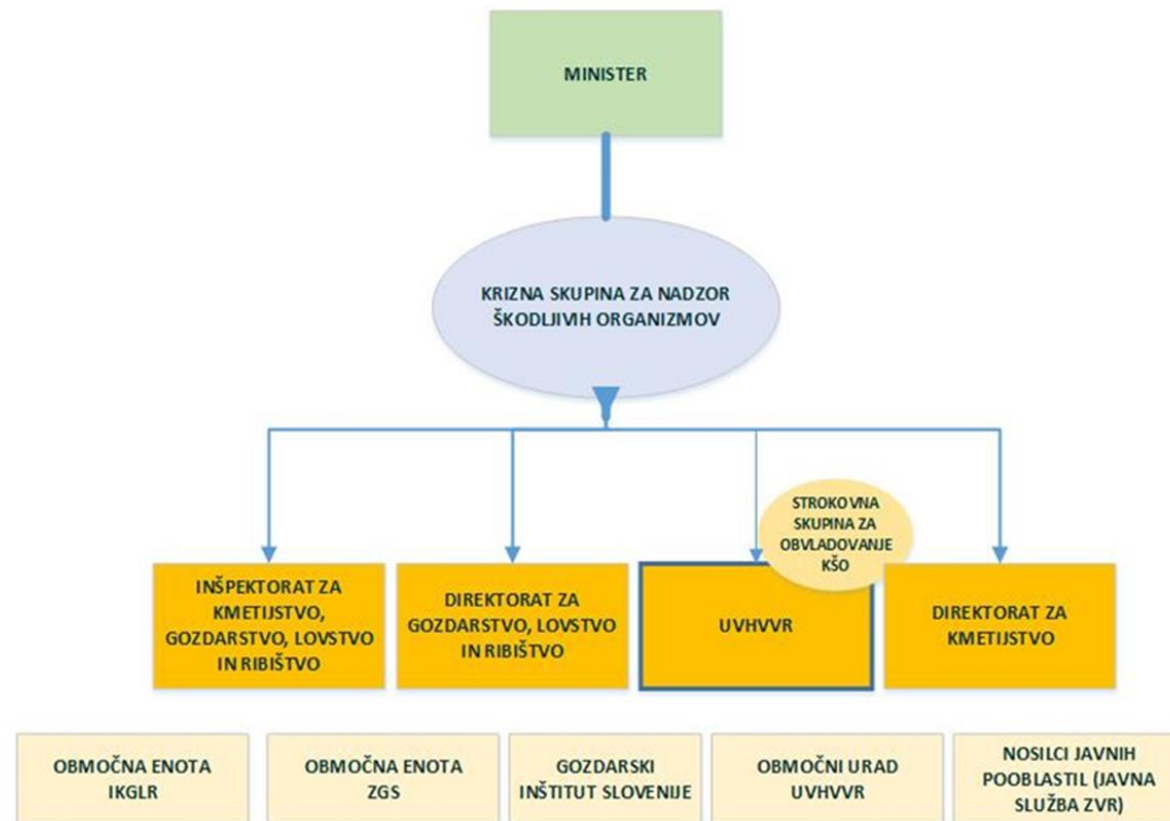
KDO?

Generalni direktor Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (GD UVHVVR) ali njegov namestnik o aktivaciji načrta izrednih ukrepov nemudoma obvesti člane **Krizne skupine za nadzor škodljivih organizmov rastlin (KS).**

KDAJ?

- **po potrditvi navzočnosti** v primeru potrditve prednostnega KŠO iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/1702,
- **množičnega izbruha KŠO.**

Primer sheme ob izbruhih KŠO v gozdu in izven gozda

Finančni stroški - primer Kočevje

~7.000 €

V primeru, da bi **potrdili sum** na *A. chinensis*:

- + zahtevno odstranjevanje panja ali celo izkop koreninskega sistema
- + odstranitev in uničenje zadevnih rastlin v polmeru 100 m okrog napadenega drevesa (napadeno območje)
- + prevoz debel in vej v zaprtih kontejnerjih
- + izdelavo sekancev debeline in širine največ 2,5 cm ali sežig tega materiala
- + sočasno bi se redno izvajali pregledi v razmejenem območju s poudarkom na varovalnem pasu v polmeru 2.000 m od meje napadenega območja (skupno 2.100 m)
- + omejeno premikanje določenih gostiteljskih rastlin

Sodelovati in zmagati!

Za učinkovito ukrepanje zajezitve in izkoreninjenja škodljivih organizmov je potrebno **sodelovanje med vsemi vpletenimi**, pri tem je pomembna **pripravljenost in odzivnost lastnika** napadenih dreves.

Foto: Simon Zidar

